
GOED VOOR UW ERFGOED

WZNH ERFGOEDADVISEURS: ONAFHANKELIJK, DESKUNDIG, BETROKKEN

**ZINVOL GEBRUIK VAN
MONUMENTEN IS DE BESTE
GARANTIE VOOR BEHOUD**

**ZORGVULDIG UITGEVOERDE
INGREPEN AAN MONUMENTEN
LEVEREN KWALITEITSWINST OP**

**DE ZORG VOOR HET RUIMTELIJK
ERFGOED IS BIJ UITSTEK DE
VERANTWOORDELIJKHEID VAN
DE LOKALE GEMEENSCHAP**

**CULTUURHISTORIE VRAAGT
OM VAKMANSCHAP**

**EFFICIËNTE ERFGOEDADVISING
IS MAAKBAAR**

**ERFGOED IS ONDERDEEL VAN
DE INTEGRALE RUIMTELIJKE
KWALITEIT**

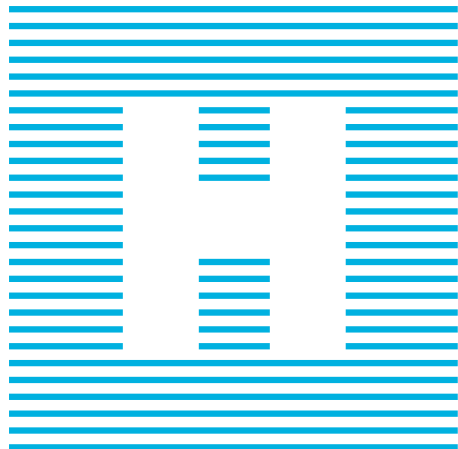
**HERBESTEMMING VAN CULTUREEL
ERFGOED VRAAGT HELDERE
BEOORDELINGSPRINCIPES**

**TIJDIGE BEGELEIDING VAN
EIGENAREN BIJ EEN INITIATIEF
TOT (HER)GEBRUIK STIMULEERT
EN ONDERSTEUNT HEN BIJ KEUZES**

**NOORD-HOLLANDSE
GEBOUWTYPEN, ZOALS HOUTEN
WOONHUIZEN, BOLLENSCHUREN
EN STOLPBOERDERIJEN VRAGEN
SPECIALISTISCHE KENNIS**

HEEFT U TE MAKEN MET DERGELIJKE KWESTIES ROND CULTUREEL ERFGOED EN MONUMENTEN?

De WZNH Erfgoedcommissie zoekt graag met u naar antwoorden en oplossingen. De zorg voor cultureel erfgoed en monumenten is maatwerk. Het vereist deskundigheid, passie en efficiëntie. Onze inzet is gemeenten en eigenaren van monumenten optimaal van dienst te zijn.

MONUMENTEN ZIJN WAARDEVOL BEZIT

Monumenten zijn ankers in de tijd. Ze geven continuïteit en karakter aan de ruimte, ze vertellen ons het verhaal van de stad, het dorp of het landschap. Vrijwel alle mensen genieten van historische gebouwen, straten, pleinen, parken, buitenplaatsen of cultuurlandschappen. Een gebied met veel cultureel erfgoed getuigt van een interessante geschiedenis en dat spreekt veel mensen aan.

Een monument is een waardevol bezit in alle opzichten. Niet alleen voor de eigenaar zelf maar ook voor de maatschappij als geheel. Erfgoed is eigenlijk erfgoed. Het heeft culturele waarde voor de samenleving. Monumenten en beschermde stads- en dorpsgezichten verhogen ook de economische waarde van het gebied waarin ze liggen. En ze hebben functionele waarde, mits ze door de jaren heen steeds zorgvuldig worden aangepast aan nieuw gebruik.

Gemeenten hebben een belangrijke rol in de zorg voor beschermde monumenten en ander cultureel erfgoed. Samen met eigenaren moeten gemeenten ervoor zorgen dat monumenten hun waarde behouden en springlevend blijven. Dat wil niet zeggen dat er niets mag. Hoewel behoud van het monument bij alle ingrepen het uitgangspunt is, blijkt verandering bijna altijd mogelijk, mits het zorgvuldig en respectvol gebeurt. In welke mate verandering mogelijk is, verschilt per monument. Daarom is lokaal erfgoedbeleid maatwerk. Het vereist deskundigheid, vakmanschap, passie en efficiëntie.

DE WZNH ERFGOEDCOMMISSIE STAAT VOOR U KLAAR!

De WZNH Erfgoedcommissie is een gepassioneerde, efficiënte maar ook onafhankelijke adviescommissie met een schat aan deskundigheid. De WZNH Erfgoedcommissie is de opvolger van de WZNH Monumentenadviescommissie. De kennis over het lokale erfgoedbeleid die de commissie in de afgelopen tien jaar heeft opgebouwd en het adviseren over ingrepen aan monumenten blijven bestaan. Maar recentelijk hebben we ons werkterrein verruimd. Dit is in lijn met de modernisering van de monumentenzorg en het rijksbeleid dat bekend staat als MoMo.

De kerntaak van de WZNH Erfgoedcommissie bestaat uit de advisering over omgevingsvergunningen voor ingrepen aan monumenten, maar gemeenten kunnen ook op andere manieren gebruik maken van de expertise van de erfgoed specialisten. In de afgelopen tien jaar hebben de leden van de commissie een grote kennis en ervaring opgebouwd die niet alleen betrekking heeft op algemene adviestaken over restauratie en herbestemming maar ook specifiek op Noord-Hollandse bouwtypen, zoals houten woonhuizen, bollenschuren en stolpboerderijen.

Onze hernieuwde commissie werkt efficiënt. Voor uw vraag, de beoordeling van een plan of een advies over erfgoedbeleid stellen we telkens precies het juiste adviesteam samen: zo klein mogelijk en zo gespecialiseerd als noodzakelijk. Ook helpen wij u graag bij het opbouwen van lokale kennis. In deze brochure leggen we uit hoe we uw gemeente en de eigenaren van monumenten in uw gemeente van dienst kunnen zijn en stellen we onze adviseurs aan u voor.

MODERNE MONUMENTENZORG

In de afgelopen jaren is de monumentenzorg gedecentraliseerd en gemoderniseerd. Dat was nodig, want de monumentenzorg werkte in het algemeen te sectoraal en was vaak te objectgericht: vooral het behoud van het monument zelf telde. De context waarin het monument zijn betekenis had en moest functioneren, werd minder nadrukkelijk in de beoordeling meegenomen. Monumentenzorg werd door veel eigenaren als hindermacht ervaren.

Sinds 2009 zet het Rijk, in navolging van ontwikkelingen die in het vakgebied al gaande waren, met MoMo in op een gebiedsgerichte en integrale monumentenzorg. Cultureel erfgoed moet in het gehele planproces een constructieve rol spelen en meer ontwikkelingsgericht worden benaderd. MoMo is gebaseerd op drie pijlers:

- het meewegen van cultuurhistorische belangen in de ruimtelijke ordening,
- het streven naar krachtiger en eenvoudiger regels,
- het stimuleren van herbestemming van monumenten die hun functie verliezen.¹

¹ De Eerste Kamer heeft het wetsvoorstel *Modernisering Monumentenzorg* op 31 mei 2011 aangenomen.

Al met al heeft MoMo de monumentenzorg verbreed en de verantwoordelijkheid nadrukkelijker bij de lokale overheid gelegd. Dit vraagt grote inzet en veel deskundigheid van bestuurders en ambtenaren. Bovendien moet in deze tijd van uitnodigingsplanologie ook de samenwerking met eigenaren van monumenten geïntensiveerd worden. Zij zijn de motor achter elk succesvolle ingreep. Ondersteuning en deskundigheid moet voor hen makkelijk toegankelijk zijn, dat wil zeggen laagdrempelig en begrijpelijk.

DESKUNDIG EN ONAFHANKELIJK ADVIES

De Monumentenwet verplicht de gemeenteraad een erfgoedverordening vast te stellen waarin de spelregels en de procedure voor veranderingen aan monumenten zijn opgenomen.

Omdat specialistische kennis over monumenten en erfgoed tijdens het proces en bij de besluitvorming onontbeerlijk is, zijn gemeenten verplicht om een onafhankelijke commissie in te stellen die het college van B&W adviseert over aanvragen voor een omgevingsvergunning voor 'het slopen, verstoren, verplaatsen of in enig opzicht wijzigen van een beschermd monument of het herstellen, gebruiken of laten gebruiken van een beschermd monument op een wijze waardoor het wordt ontsierd of in gevaar gebracht.'² Naast deze wettelijk verplichte advisering kan de commissie ook andere adviestaken krijgen, zoals onderzoek naar de cultuurhistorische waarden van een gebied en de vertaling hiervan in bestemmingsplannen, het opstellen van waardestellingen voor potentiële monumenten en te beschermen gebieden en het samenstellen van gemeentelijke monumentenlijsten.

² Artikel 15, eerste lid van de Monumentenwet 1988: 'De gemeenteraad stelt een verordening vast waarin tenminste de inschakeling wordt geregeld van een commissie op het gebied van de monumentenzorg die in elk geval tot taak heeft te adviseren over de aanvragen om een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, onderdeel f van de Wabo. Van de commissie maken geen deel uit leden van het college van burgemeester en wethouders van de desbetreffende gemeente. Binnen de commissie zijn enkele leden deskundig op het gebied van de monumentenzorg.'

Opvallend is dat er hoge eisen worden gesteld aan de advisering en de adviseurs. Deze adviescommissie moet, naar de letter van de Handreiking gemeentelijke monumentencommissies (2009)³, tenminste uit drie leden bestaan, die gezamenlijk tenminste deskundig zijn op het gebied van cultuurhistorie, bouw- of architectuurhistorie, restauratie en landschap of stedenbouw.⁴ Verder wordt deskundigheid gevraagd op de terreinen: archeologie, planologie, historische geografie of landschapsarchitectuur.

De leden van de commissie moeten onafhankelijk zijn ten opzichte van het gemeentebestuur en de gemeentelijke organisatie en er mag geen belangenverstrengeling optreden. Leden van het college van B&W, leden van de gemeenteraad en ambtenaren van de gemeente kunnen geen lid zijn van de monumentencommissie. Wel kan een ambtenaar optreden als secretaris, aldus de genoemde handreiking.

Hoe de gemeente de monumentenadvisering verder organiseert, is een lokale zaak. Wil de gemeente:

- de advisering zelf organiseren of schakelt ze een organisatie in die de advisering faciliteert?
- alle adviezen door de commissie laten opstellen of ook gemandateerde advisering mogelijk maken?
- de advisering over monumentenplannen integreren met de welstandsadvisering over bouwplannen?
- de advisering beperken tot vergunningaanvragen of verruimen tot integraal cultureel erfgoedbeleid c.q. omgevingsbeleid?

³ VNG, Handreiking gemeentelijke monumentencommissies (2009), uitgegeven in samenwerking met de Federatie Welstand en het Ministerie van OCenW.

⁴ Deskundigheden volgens de Memorie van Antwoord van de minister van OCW aan de Eerste Kamer dd. 20 oktober 2008.

WAAROM DE WZNH ERFGOEDCOMMISSIE INSCHAKELEN?

De WZNH Erfgoedcommissie (voorheen Monumentenadviescommissie) heeft in de tien jaar van haar bestaan ruim 25 gemeenten in Noord- Holland geadviseerd over meer dan duizend vergunningaanvragen. Het ging om restauraties, herbestemmingen, het inpassen van nieuwbouw in beschermde stads- en dorpsgezichten en wijzigingen aan gemeentelijke, provinciale en rijksmonumenten. Gemeenten met veel monumenten legden jaarlijks tientallen plannen aan de commissie voor, voor andere gemeenten ging het slechts om een enkele aanvraag. De vraagstukken waar de commissie over adviseerde waren divers en betroffen een grote verscheidenheid

aan objecten: van eenvoudige arbeidershuisjes tot buitenplaatsen, waarbij niet alleen de gebouwen zijn beschermd maar vaak ook de historische tuin- en parkaanleg met een ensemble van opstallen en hekwerken. De commissie heeft haar expertise steeds verder uitgebreid, haar kennis en ervaring strekt zich inmiddels uit over het bredere terrein van cultuurhistorisch waardevol ruimtelijk erfgoed. De nieuwe naam WZNH Erfgoedcommissie doet meer recht aan deze brede expertise. De commissieleden komen uit de verschillende vakgebieden die betrokken zijn bij behoud en ontwikkeling van ruimtelijk erfgoed. De deskundigheid van de leden van de WZNH Erfgoedcommissie voldoet aan de eisen die door de wetgever worden gesteld.

Maar er is meer. De leden van de WZNH Erfgoedcommissie worden zorgvuldig geselecteerd, niet alleen op hun vakkennis maar ook op hun constructieve houding, sociale en communicatieve vaardigheden, het vermogen mensen op weg te helpen en tenslotte de kunst om steeds naar de essentie te zoeken. De WZNH Erfgoedcommissie wordt als team begeleid vanuit WZNH, interne kwaliteitszorg waarborgt de professionaliteit van de commissie.

Binnen WZNH zijn alle erfgoed specialisten verbonden in het WZNH Erfgoedplatform (WEP). Eén of twee keer per jaar wordt een bijeenkomst georganiseerd waarbij een actueel thema centraal staat. Naast kennisoverdracht is ruimte voor uitwisseling van praktische ervaringen. Vanuit dit platform worden ook teams van adviseurs samengesteld die werken aan specifieke erfgoedprojecten en publicaties.

Er zijn allerlei goede redenen te bedenken om de WZNH Erfgoedcommissie in te schakelen, zoals:

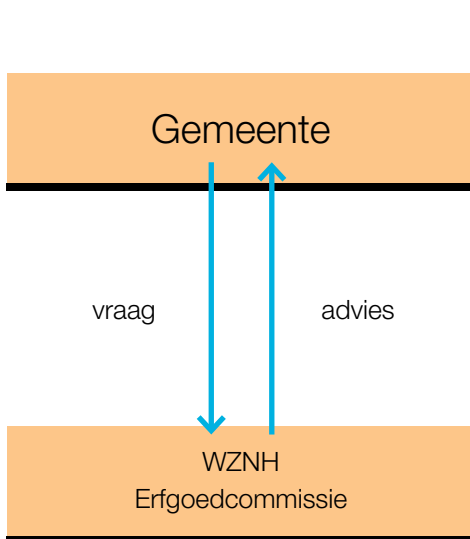
1. **passie: voor het erfgoed**
2. **expertise: brede en zo nodig ook gedetailleerde kennis over monumenten en erfgoed van Noord-Holland**
3. **zorgvuldigheid: respect en begrip voor de eigenaar en betrokkenen**
4. **inspiratie: de commissie stimuleert en is een bevlogen gesprekspartner**
5. **degelijkheid: heldere en deugdelijke adviezen**
6. **op maat: een efficiënte werkwijze, afgestemd op uw wensen en uw beleid**
7. **lokale oriëntatie: adviseurs met gedegen gebiedskennis, mogelijkheid voor burgerleden**
8. **tijdigheid: zo vroeg mogelijk betrokken door mogelijkheden voor vooroverleg bevorderen de kwaliteit en maken daarna een snelle afhandeling van de vergunning-aanvraag mogelijk**
9. **inzichtelijkheid: de commissie vergadert openbaar en legt verantwoording af in een jaarverslag en desgewenst een jaarlijks evaluatiegesprek met het college van B&W**
10. **service: de commissie neemt u de administratieve en juridische zorgen uit handen**

Vooraf in situaties van vooroverleg, waarbij in een vroeg stadium van de planvorming constructief overleg plaatsvindt met opdrachtgevers en ontwerpers kan de commissie veel bijdragen. Ons streven is dat elk plan dankzij het vooroverleg aan monumentale of cultuurhistorische kwaliteit wint. Dat maakt een plan niet ingewikkelder of duurder, integendeel, vaak ontstaat de kwaliteit door het plan te vereenvoudigen. Eigenaren en ontwerpers geven regelmatig aan dat kwaliteitswinst ook daadwerkelijk het geval is.

WERKWIJZE: MAATWERK EN BASISMODELLEN

In iedere gemeente liggen de prioriteiten, verhoudingen en wensen op het gebied van erfgoedadvisering anders. De advisering is altijd maatwerk. Daarom biedt WZNH flexibiliteit bij het bepalen van de benodigde deskundigheden per advies. De gemeente bepaalt welke wijze van advisering het beste past bij de lokale wensen en situatie. De keuze is afhankelijk van meerdere factoren, waarbij het aantal monumenten en de inhoudelijke kennis en ervaring van de ambtenaren op het gebied van monumenten en cultuurhistorie een rol spelen. Gemeenten kunnen werken met een gemandateerd lid van de commissie, want ook de gemandateerde adviezen worden uitgebracht onder verantwoordelijkheid van de WZNH Erfgoedcommissie.

Op de volgende pagina's schetsen wij in grote lijnen welke mogelijkheden er zijn als u besluit om de advisering over monumenten en cultureel erfgoed in handen te leggen van de WZNH Erfgoedcommissie. Vanuit onze jarenlange praktijk van monumentenadvisering hebben wij vier basismodellen ontwikkeld:

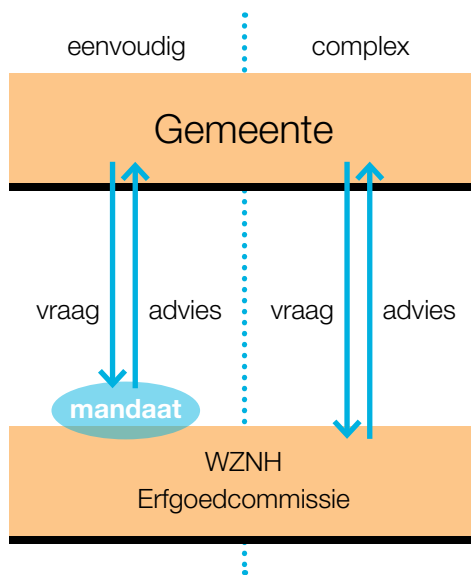

MODEL 1

ALLE ADVIEZEN DOOR WZNH
ERFgoedCOMMISSIE

In dit model kiest de gemeente ervoor om adviesvragen met betrekking tot monumenten en erfgoed altijd voor te leggen aan de WZNH Erfgoedcommissie. De gemeente werkt dus niet met een gemandateerd lid, en niet met geïntegreerde welstands- en monumenten-advisering.

Dit is het model waarin de monumenten- en erfgoedadvisering in zijn meest specifieke vorm tot zijn recht komt. Elk plan wordt door minimaal drie deskundigen beoordeeld, elk advies door minimaal drie deskundigen beargumenteerd. Doordat de gemeente regelmatig bij de commissie 'over de vloer' komt, is het contact intensief en kan de commissie de beleidsontwikkelingen in de gemeente goed volgen. Uiteraard bezoekt de commissie geregeld ook de gemeente.

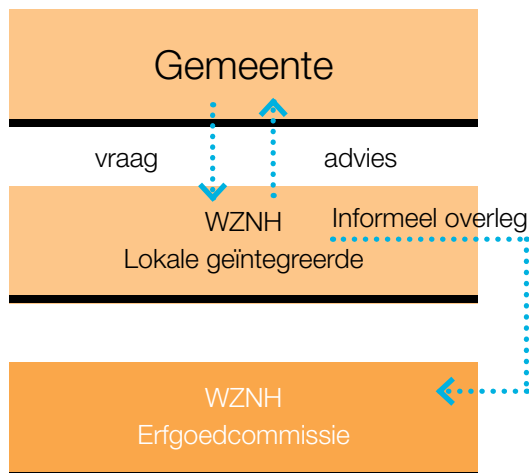
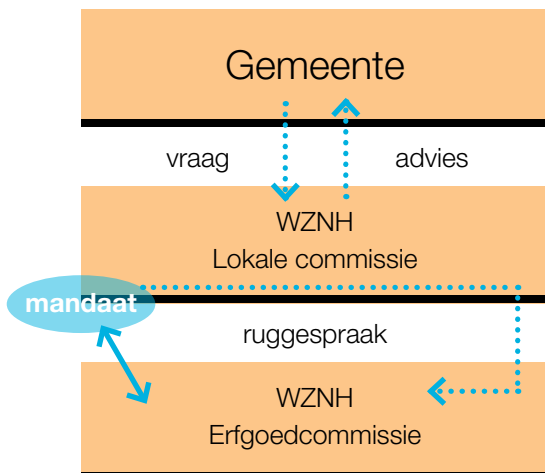

MODEL 2

KLEINE PLANNEN DOOR GEMANDATEERD
LID, GROTE PLANNEN DOOR WZNH ERFGOED-
COMMISSIE

In dit model wordt één lid van de WZNH Erfgoedcommissie aangewezen als gemandateerde voor de gemeente. Het mandaat betreft de advisering over relatief kleine plannen, waarvan het gemandateerde lid de mening van de WZNH Erfgoedcommissie als bekend veronderstelt. Als het lid over een plan om welke reden ook geen advies kan uitbrengen, wordt dat plan aangehouden en aan de WZNH Erfgoedcommissie voorgelegd. Deze beslissing is de exclusieve verantwoordelijkheid van het betreffende lid.

Dit model is efficiënt voor gemeenten met veel kleine monumentenplannen. De gemandateerde kan de gemeente volgens een vast rooster bezoeken en kan ter plekke vooroverleg voeren met eigenaren. Voor gecompliceerde plannen kan uiteraard (voor-)overleg met gehele commissie plaatsvinden. In dat geval kan de uitwerking en de eindadvisering vaak wel weer via de gemandateerde verlopen.

MODEL 3

ALLE ADVIEZEN DOOR LOKALE GEÏNTEGREERDE COMMISSIE MET MANDAAT VAN WZNH ERFGOEDCOMMISSIE

Ook in dit model wordt één lid van de WZNH Erfgoedcommissie aangewezen als gemandateerde voor de gemeente. Dit lid wordt in de gemeente tevens benoemd als lid van de geïntegreerde WZNH welstands- en monumentencommissie. Het mandaat betreft de advisering over alle adviesvragen waarvan het gemandateerde lid de mening van de WZNH Erfgoedcommissie als bekend veronderstelt. Als het lid over een plan om welke reden ook geen advies kan uitbrengen, dan kan hij of zij ruggespraak houden met de WZNH Erfgoedcommissie. Deze beslissing is de exclusieve verantwoordelijkheid van het betreffende lid. Dit model is goed bruikbaar voor gemeenten die streven naar integratie van het welstands- en het monumentenadvies. Het voordeel van dit model is dat met het mandaat van de brede WZNH Erfgoedcommissie de professionaliteit en de deskundigheid van het monumenten- en erfgoedaspect gewaarborgd is.

MODEL 4

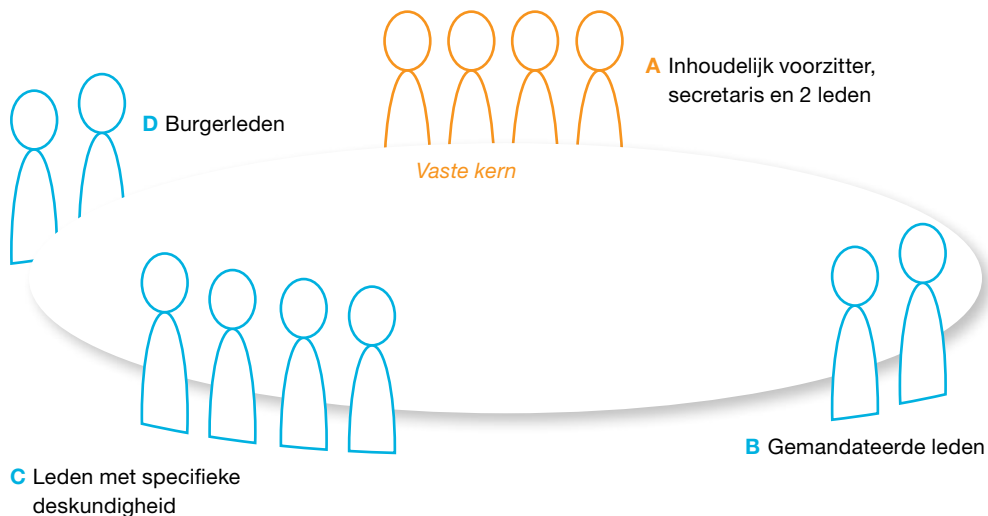
ALLE ADVIEZEN DOOR LOKALE GEÏNTEGREERDE COMMISSIE

In dit model kiest de gemeente ervoor om verantwoordelijkheid voor adviesvragen volledig bij de lokale geïntegreerde welstands- en monumentencommissie of commissie ruimtelijke kwaliteit te leggen. In een geïntegreerde commissie moeten de leden met deskundigheid op het gebied van welstand en monumenten volgens de handreiking van de VNG even zwaar vertegenwoordigd zijn. WZNH heeft veel ervaring met het organiseren van deze integrale adviescommissies.

In dit model is de WZNH Erfgoedcommissie alleen op de achtergrond aanwezig. De leden hebben geen mandaat van de WZNH Erfgoedcommissie, maar zijn als erfgoedexpert wel lid van het WZNH Erfgoedplatform (WEP). Collegiaal overleg is hier dus altijd nog mogelijk.

Bij WZNH zijn meerdere (grote) monumentengemeenten aangesloten, zoals Alkmaar en Hoorn, die op deze wijze werken. Het model is goed bruikbaar voor gemeenten die streven naar een geïntegreerd ruimtelijk kwaliteitsbeleid en een brede adviescommissie voor de ruimtelijke kwaliteit willen.

SAMENSTELLING WZNH ERFGOEDCOMMISSIE

- A** De WZNH Erfgoedcommissie heeft een vaste kern, bestaande uit een inhoudelijk voorzitter, een secretaris met architectuur-historische achtergrond en twee leden, waaronder ten minste één architect met ervaring in restauratie. Deze kerncommissie doet de advisering in model 1,
- B** en wordt bij de modellen 2 en 3 aangevuld met het betreffende gemandateerde lid.
- C** Aanvullend zijn er commissieleden met deskundigheid op het gebied van archeologie, geschiedenis van tuinen en buitenplaatsen, interieur en kleur, water/dijken, religieuze bouwwerken, molens, forten, etc. Zij worden in overleg met de gemeente op afroep bij de advisering betrokken.
- D** Gemeenten kunnen ook een of meerdere burgerleden met kennis van de specifieke lokale cultuurhistorie en monumenten toevoegen aan de commissie. Een burgerlid wordt benoemd door de gemeente en is alleen lid van de commissie voor de advisering over plannen voor de eigen gemeente.

WIJ STELLEN GRAAG ENKELE LEDEN VAN DE WZNH ERFGOEDCOMMISSIE AAN U VOOR:

Ir. Ron Baltussen, architect

'Kwaliteit is overal om ons heen, je moet het alleen zien en zichtbaar maken'

Ing. Kees Doornenbal, restauratie-architect

'Behoud van het verleden met ruimte voor de toekomst'

Ing. Cees Hoopschuur, restauratie-architect

'Erfgoed revitaliseren en indien nodig herbestemmen met behoud van het oorspronkelijke karakter'

Drs. Marijke Beek, cultuurhistoricus

'Wie over erfgoed denkt, denkt aan de toekomst'

Marloes van Haren, architect en specialist herbestemming

'Een monument moet vitaal blijven'

Ir. Hans Kodde, architect en specialist herbestemming

'De zorg voor ons erfgoed als uitgangspunt voor vernieuwing'

Arie Boezaard, bouwkundige

'Niets mag maar veel kan'

Drs. Dorine van Hoogstraten, architectuur-historicus

'Gebieden met bijzonder erfgoed bloeien vaak op als bevlogen opdrachtgevers, deskundige ontwerpers en realistische erfgoeddeskundigen samenwerken'

Drs. Barbara Laan, interieurspecialist

'Interieur-ensembles vragen om een adequaat omgangsregime'

Drs. Anita van Breugel, architectuurhistoricus

'Erfgoed moet worden doorgegeven naar de toekomst uit respect voor onze voorouders en uit liefde voor ons nageslacht'

*Ana van der Mark
MA, architectuur-
historicus*

'Door transformatie

en herbestemming voegt elke generatie weer nieuwe lagen toe aan bestaande gebouwen en gebieden. De betekenis van erfgoed zit in de afleesbaarheid van die historische gelaagdheid'

*Drs. Ing.
JEF Muhren,
sociaal geograaf,
specialist*

*stedenbouw en (historisch)
landschap*

'Erfgoed is van alle tijden!'

*Drs. Carla
Oldenburger,
specialist op
het gebied*

*van historische tuinen en
landschappen*

'Ook het groene culturele erfgoed is het behouden meer dan waard'

*Rob de Vries,
architect*

'Een monument moet zich

aanpassen om te overleven maar met behoud van eigen identiteit'

*Drs. Jouke
van der Werf,
architectuur- en
stedenbouw-*

historicus

'Anders dan wat wel eens wordt beweerd, gaat zorg om erfgoed niet over behoud, maar over verandering, maar dan op zo'n manier dat wat wij van waarde vinden in een veranderende samenleving steeds weer opnieuw betekenis krijgt'

*Drs. Han van
der Zanden,
bouwhistoricus
en specialist*

herbestemming

'Herontwikkeling en monumentale waarden blijken veelal goed verenigbaar wanneer vanuit het gebouw wordt geredeneerd in plaats vanuit het wensenpakket'

*Ing. Nico
Zimmerman,
architect*

'Erfgoed is het geheugen van de openbare ruimte en moet daarom vitaal zijn, geen dode materie. Oude gebouwen moeten waar nodig kunnen worden aangepast om nieuw leven toe te laten'

HOE BEOORDEELT DE WZNH ERFGOEDCOMMISSIE EEN PLAN?

Een monument dat niet gebruikt wordt, is ten dode opgeschreven. Herbestemming van cultureel erfgoed is van alle tijden. Een groot deel van de adviesaanvragen betreft gebouwen die een andere functie krijgen en daarop moeten worden aangepast. Bij dergelijke aanvragen is de vraag steeds op welke manier de nieuwe functies in het gebouw kunnen worden ingepast zonder dat het gebouw de kwaliteiten verliest die de reden waren om het te beschermen. Ieder gebouw heeft een bepaalde 'spankracht'; het ene gebouw is kwetsbaarder dan het andere. Het bestaande monument blijft hoe dan ook het uitgangspunt van iedere herbestemming.

De WZNH Erfgoedcommissie baseert zich bij de beoordeling primair op de monumentenwet en het erfgoedbeleid van de gemeente. Daarnaast hanteren we een aantal breed onderschreven beoordelingsprincipes²:

- het bestaande gebouw is het uitgangspunt,
- behoud gaat voor vernieuwing,
- herstel gaat voor vervanging,
- hergebruik van oude materialen heeft de voorkeur boven nieuwe materialen,
- wijzigingen moeten duidelijk zichtbaar zijn,
- nieuwe toevoegingen moeten reversibel zijn.

De commissie beoordeelt de zorgvuldigheid van de ingreep altijd op drie schaalniveaus, van groot naar klein:

1. De context van het monument: hoe staat het monument in de landschappelijke of stedenbouwkundige omgeving.
2. Het monument en zijn monumentale waarden: wat is de structuur, wat is de verschijningsvorm en welke onderdelen zijn karakteristiek.
3. Detaillering: de toepassing van materialen en kleuren en de uitwerking in details.

² WZNH, *10 voor de toekomst. Werkwijze en beoordelingsprincipes van de WZNH Monumentenadviescommissie (2005) en 10 uitgangspunten voor het omgaan met monumenten, opgesteld door WZNH in samenwerking met de Federatie Welstand en andere regionale adviesorganisaties (2008)*

ANDERE PRODUCTEN EN DIENSTEN

De WZNH Erfgoedcommissie adviseert onafhankelijk en deskundig, met een betrokken team dat onderdeel uitmaakt van een professionele organisatie met als statutaire doelstelling: het beoordelen en bevorderen van de ruimtelijke kwaliteit van de gebouwde omgeving in de provincie Noord-Holland. De kerntaak van de WZNH Erfgoedcommissie bestaat uit de advisering over omgevingsvergunningen voor ingrepen aan monumenten, maar gemeenten kunnen ook op andere manieren gebruik maken van de expertise van de erfgoed specialisten. Indien gewenst kunnen de leden van de commissie bijvoorbeeld een ondersteunende rol spelen bij:

- cultuurhistorische verkenningen,
- het opstellen van het gemeentelijk cultuurhistorisch beleid,
- het verrichten van inventarisaties en waardestellingen voor monumentenlijsten of beschermde gezichten,
- het verrichten van onderzoek aan gebouwen of structuren,
- het intensief begeleiden van plannen tot en met de uitvoering
- specialistische kennis over Noord-Hollandse gebouwtypen, zoals houten woonhuizen, bollenschuren en stolpboerderijen.

Bij dergelijke adviesaanvragen wordt gekeken welke specifieke expertise nodig is om de opdracht optimaal te kunnen uitvoeren.

VOORBEELD CULTUUR- HISTORISCHE VERKENNING

De gemeente Muiden heeft met zijn vesting een beschermd rijksmonument van allure. Een vraag over het groenbeheer van de wallen leidde tot een uitgebreid cultuurhistorisch onderzoek. Een van onze erfgoed specialisten bracht op verzoek van de gemeente de ontwikkeling van de vesting nauwkeurig in kaart. Het rapport, dat voorzien is van veel historisch beeldmateriaal, geeft een aantal 'Gouden Regels' die voor de lange termijn richting kunnen geven aan beleidskeuzes en aan toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen van de Vesting Muiden. Het onderzoek vormt de onderlegger voor de nota cultuurhistorie en voor de herziening van de bestemmingsplannen.⁶

⁶ MoMo heeft tot gevolg gehad dat cultuurhistorie opgenomen moet worden in bestemmingsplannen. Per 1 juli 2013 moeten alle bestemmingsplannen actueel zijn. Ter ondersteuning van gemeenten heeft WZNH een leidraad opgesteld: *Borging van Cultuurhistorische waarden in bestemmingsplannen*, Alkmaar 2013.

VOORBEELD WAARDESTELLING GEMEENTELIJK MONUMENT

De gemeente Drechterland vroeg om een waardestelling van een baarhuisje, in verband met het opstellen van een gemeentelijke monumentenlijst. Een van onze architectuurhistorici bezocht de begraafplaats waar het baarhuisje zich bevond en documenteerde het. In samenwerking met de gemeente en de lokale historische vereniging werden historische bronnen geraadpleegd. De waardestelling waarin plaatsing op de gemeentelijke monumentenlijst werd gemotiveerd en beargumentteerd, leidde tot een positief advies aan het college van B&W en uiteindelijk tot aanwijzing van het eerste gemeentelijke monument van Drechterland.

VOORBEELD GEMEENTELIJK BESCHERMD GEZICHT

In de lokale erfgoedverordening van de gemeente Aalsmeer is opgenomen dat de gemeente gebieden kan aanwijzen die in aanmerking komen voor de status van gemeentelijk beschermd dorpsgezicht. De gemeente wees vijf gebieden aan als cultuurhistorisch waardevol. Op basis van een cultuurhistorisch onderzoek maakte een van onze cultuurhistorici, in samenspraak met een lid van de welstandscommissie, beschrijvingen. De geschiedenis werd in kaart gebracht en gedocumenteerd, de huidige staat werd beschreven en de aanwezige waarden werden benoemd. Ook werden richtlijnen gegeven voor de omgang met het gebied in de toekomst. Het college van B&W gebruikte deze waardenstellingen bij de discussie over het aanwijzen van beschermde dorpsgezichten. De beschrijvingen kunnen bovendien bij de welstandsnota gevoegd worden en als basis dienen voor de herziening van bestemmingsplannen.

MEER WETEN?

Wilt u meer weten over de WZNH Erfgoedcommissie, of wilt u een vergadering bezoeken, neem dan contact op met het bureau van WZNH: mail info@wznh.nu of telefoon 072-5204459.

Wij horen graag van u!

COLOFON

Tekst en foto's:

Ana van der Mark, Dorine van Hoogstraten,
Jef Muhren

Redactie:

José van Campen (Woord en plaats)

Ontwerp en productie:

FUNCKE communications & design

WZNH

adviescommissies voor ruimtelijke kwaliteit.
Alkmaar, juni 2013

De in deze brochure genoemde publicaties zijn te vinden op de website www.wznh.nu

WZNH ADVIESCOMMISSIES VOOR RUIMTELIJKE KWALITEIT

WZNH is de onafhankelijke en niet-commerciële adviseur op het gebied van ruimtelijk kwaliteitsbeleid in Noord-Holland.

WZNH:

- adviseert de Noord-Hollandse gemeenten;
- organiseert professionele adviescommissies voor welstand, monumenten en ruimtelijke kwaliteit;
- begeleidt ontwerpprocessen door middel van supervisie of kwaliteitsteams;
- ondersteunt het opstellen van beleid en ontwerpuitgangspunten;
- faciliteert activiteiten en programma's;
- werkt vanuit een multidisciplinair netwerk van geregistreerde ontwerpers.

WZNH is deskundig, objectief, betrokken en servicegericht. WZNH werkt samen met ruim 200 professionals in het Team Ruimtelijke Kwaliteit Nederland.

Nieuwsgierig wat WZNH uw gemeente kan bieden?

Neem dan contact met ons op via onderstaande gegevens.

WZNH
adviescommissies voor ruimtelijke kwaliteit

Emmastraat 111
1814 DP Alkmaar
Tel. (072) 520 44 59
www.wznh.nu
info@wznh.nu